

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ
27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σήμερα μια βαθιά, δομική και πολύπλευρη κρίση. Γι' αυτό και η έξοδος από αυτή την κρίση προϋποθέτει πολυετή, επίμονη και συστηματική προσπάθεια. Απαιτεί ρήξη με το παρελθόν.

Κύρια χαρακτηριστικά της κρίσης είναι το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα, το τεράστιο χρέος και η συνεχής διάβρωση της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας. Τα προβλήματα αυτά προϋπήρχαν της διεθνούς κρίσης του 2008 και ήταν αναπόφευκτο, χωρίς τολμηρές και αποφασιστικές παρεμβάσεις, να οδηγήσουν, αργά ή γρήγορα, σε αδιέξοδο. Καθώς οι παρεμβάσεις αυτές δεν έγιναν, η κατάσταση επιδεινώθηκε. Παράλληλα, η διεθνής κρίση μεγέθυνε τις συσσωρευμένες επιπτώσεις των χρόνιων αδυναμιών και επιτάχυνε την πτωτική πορεία της οικονομίας. Αποτέλεσμα είναι η σημερινή κατάσταση που αποτυπώνεται στα δίδυμα ελλείμματα και στα δίδυμα χρέη, στη στενή διασύνδεση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους με το εξωτερικό έλλειμμα και χρέος.

Η σημερινή κρίση δεν αντανakλά απλώς μια παροδική, πτωτική, φάση του οικονομικού κύκλου. Και βέβαια δεν αποτυπώνεται μόνο στο δημόσιο τομέα και στο ανησυχητικό έλλειμμα ανταγωνιστικότητας. Αφορά το σύνολο της οικονομίας, τις δομές της, τις αντιλήψεις και συμπεριφορές που κυριάρχησαν επί σειρά ετών, το στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης που ακολουθήσαμε. Αυτό σημαίνει ότι η κρίση δεν επιδέχεται βραχυχρόνιες θεραπείες. Προϋποθέτει, αντίθετα, επίμονη και συστηματική προσπάθεια: μια προσπάθεια μακρά, συντεταγμένη και ρηξικέλευθη. Μακρά, γιατί η αλλαγή των δομών που μας οδήγησαν εδώ θα είναι ένα έργο επίπονο που δεν είναι εύκολο να πραγματοποιηθεί σύντομα. Συντεταγμένη, για να εξασφαλίσουμε την ομαλή συνέχεια, με ελαχιστοποίηση των κραδασμών. Ρηξικέλευθη, γιατί δεν μπορούμε να λύσουμε τα σημερινά προβλήματα, αν συνεχίσουμε να σκεφτόμαστε με τον ίδιο τρόπο που σκεφτόμασταν όταν τα δημιουργούσαμε. Η υπέρβαση της κρίσης προϋποθέτει, με άλλα λόγια, ρήξη με το παρελθόν.

* * *

Η Τράπεζα της Ελλάδος είχε προειδοποιήσει εγκαίρως για τη σοβαρότητα της κατάστασης. Στις εκθέσεις της τονιζόταν ότι οι μακροοικονομικές ανισορροπίες θα διογκώνονταν όσο χειρότερε η διεθνής συγκυρία. Διατυπωνόταν, επίσης, σαφής προειδοποίηση για το ενδεχόμενο της διόγκωσης του κόστους δανεισμού. Ταυτόχρονα, υπογραμμιζόταν ότι έπρεπε να μεταδοθεί με σαφήνεια στις αγορές το μήνυμα ότι η Ελλάδα είναι αποφασισμένη να εφαρμόσει ένα πολυετές σχέδιο ουσιαστικής δημοσιονομικής εξυγίανσης και τολμηρών διαρθρωτικών αλλαγών.

Οι εξελίξεις που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν τις δυσοιόνες προβλέψεις. Η οικονομία έχει εισέλθει σε φαύλο κύκλο και δημιουργήθηκε πρωτοφανής αβεβαιότητα, που προκάλεσε μια σειρά υποβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. Αυτές οδήγησαν σε μεγάλη διεύρυνση των περιθωρίων επιτοκίου, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους δανεισμού και εξυπηρέτησης του χρέους του Δημοσίου. Η κατάσταση αυτή, στο βαθμό που παρατείνεται, επιδεινώνει τη δημοσιονομική θέση της χώρας, δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο τη δημοσιονομική προσαρμογή, έχει σοβαρές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και στο τραπεζικό σύστημα και ανατροφοδοτεί το κλίμα αβεβαιότητας, ασκώντας μια γενικότερη παραλυτική επίδραση. Μοναδική διέξοδος είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, με τη δραστική μείωση του ελλείμματος και του χρέους και την ανάκτηση της απωλεσθείσας ανταγωνιστικότητας.

Η κρίση της ελληνικής οικονομίας εξελίσσεται σε ένα διεθνές περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλή αβεβαιότητα, παρά τις ενδείξεις ανάκαμψης που υπάρχουν. Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, που διακρίνεται μέχρι στιγμής από ασταθή βηματισμό, έχει στηριχθεί αφενός στην άσκηση διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής και αφετέρου σε επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές, οι οποίες όμως τώρα επαυξάνουν τους κινδύνους για τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Οι κίνδυνοι αυτοί στις ανεπτυγμένες οικονομίες επιτείνονται από: (α) τη μεγάλη αύξηση των δημόσιων ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους, (β) τις δυσμενείς δημογραφικές προοπτικές λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και (γ) τις εκτιμήσεις ότι δεν πρέπει να αναμένεται σύντομα επάνοδος της δυναμικής παραγωγής και της απασχόλησης στα προ της κρίσης επίπεδα. Πρόσθετους κινδύνους συνεπάγεται και το γεγονός ότι τα δημόσια οικονομικά είναι εκτεθειμένα σε διαταραχές που πηγάζουν από τις αγορές. Η αβεβαιότητα για τη χρονική κλιμάκωση και την ένταση των "πολιτικών εξόδου" από τα μέτρα δημοσιονομικής ώθησης πιέζει ανοδικά τα περιθώρια επιτοκίου των κρατικών ομολόγων. Αναμένεται λοιπόν ότι στις ανεπτυγμένες χώρες τα επιτόκια χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους θα αυξηθούν, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι χαμηλότερος απ' ό,τι πριν από την κρίση. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων αυτών και του ρυθμού ανάπτυξης, τόσο μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή θα απαιτηθεί για να ανακοπεί η ανοδική τάση του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Γι' αυτό απαιτείται να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να ενισχυθεί ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης. Όπως είναι φανερό, όλες αυτές οι επισημάνσεις ισχύουν κατά μείζονα λόγο για την Ελλάδα.

http://synchronathemata.wordpress.com

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με δωρεά από το

ισν/σνφ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

Οι εκδότες και η Συντακτική Επιτροπή των *Σύγχρονων Θεμάτων* ευχαριστούν θερμά το ίδρυμα **FONDATION SANTÉ** για την χορηγία τους, κατά το 2010.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτήτης: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Μη κερδοσκοπική εκδοτική εταιρεία

Έδρα: Εσπέρου 32, Παλαιό Φάληρο 175 61

Γραφείο Αθηνών: Βαλαωρίτου 12,

Αθήνα 106 71, τηλ./fax: 210.36.28.501, http://: www.synchronathemata.gr

Α.Φ.Μ.: 090013089 ISSN: 1105-431X Κωδικός ΕΛΤΑ: 1037

ΙΔΡΥΤΗΣ

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΧΡΥΣΟΛΟΥΡΗΣ

ΕΚΔΟΤΕΣ

ΝΙΚΟΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΝΑΝΙΑΔΗΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΦΗ ΑΒΑΕΛΑ, ΝΙΚΟΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ, ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΝΑΝΙΑΔΗΣ, ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΛΑΒΑΝΙΔΗΣ, ΛΙΝΑ ΒΕΝΤΟΥΡΑ, ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ, ΜΠΑΜΠΗΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΙΔΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΡΗΣ ΕΞΕΡΤΖΟΓΛΟΥ, ΛΟΥΣΗ ΚΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ, ΜΑΚΗΣ ΚΟΥΖΕΛΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΤΣΗΣ, ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΛΩΛΟΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΛΑΜΗΣ, ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΜΗΤΣΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ, ΡΙΚΑ ΜΠΕΝΒΕΝΙΣΤΕ, ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΚΗΣ ΠΑΠΑΤΑΣΙΑΡΧΗΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΑΛΕΝΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΝΑΝΙΑΔΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΛΑΜΗΣ, ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ, ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΑΛΕΝΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΒΟΥΒΟΥΛΑ ΣΚΟΥΡΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΟΥΛΑΚΟΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΕΛΛΗ ΔΡΟΥΛΙΑ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ-ΦΙΛΙΜΣ

Εκδόσεις νήσος, Σαορή 14, 105 53 Αθήνα, τηλ.: 210.3250058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κωστόπουλος Γιώργος, Αχομινάτου 67-69, τηλ.: 210.8813.241

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Βασ. & Ζαχ. Μπετσώρη Ο.Ε., Στ. Γονατά 13Α, τηλ.: 210.5743.783

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΑΘΗΝΑ: Βαλαωρίτου 12, 106 71 Αθήνα, τηλ.: 210.3628.501

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: «Κέντρο του βιβλίου», Λαοσάνη 3, τηλ.: 2310.237.463

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού:

Ετήσια (4 τεύχη): € 40

Φοιτητική: € 30

Οργανισμών-Τραπεζών-Βιβλιοθηκών: € 80

Εξωτερικού:

Κύπρος: € 45

Ευρώπη: € 50

Υπόλοιπος κόσμος: € 55

Βιβλιοθηκών-Οργανισμών: € 90

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΤΑΓΕΣ-ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Γιώργος Γουλάκος, *Σύγχρονα Θέματα*,

Βαλαωρίτου 12, 106 71 Αθήνα,

τηλ.: 210.3628.501

e-mail: synchronathemata@yahoo.gr

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Περιοδικό *Σύγχρονα Θέματα*, Εμπορική Τράπεζα (338), Αρ. Λογ. 26732310

IBAN: GR46 0120 3380 0000 0002 6732 310 • BIC: EMPOGRAA

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

- ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄
- ΧΡΟΝΟΣ 32ος
- ΤΕΥΧΟΣ 110
- ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010
- ΤΙΜΗ 12 ΕΥΡΩ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΕΑ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΛΑΜΠΑΝΙΔΗΣ, Αναγνώσεις της ελληνικής κρίσης	5
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΡΙΝΤΖΗΣ, Η πολιτική διαχείριση της κρίσης	12
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΟΣΧΟΝΑΣ, Ας ξαναδιαβάσουμε το πρόγραμμα της Ερφούρτης: Αριστερά, κράτος και χρεοκοπία	15
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ, Το «πληθυντικό ΠΑΣΟΚ»	18

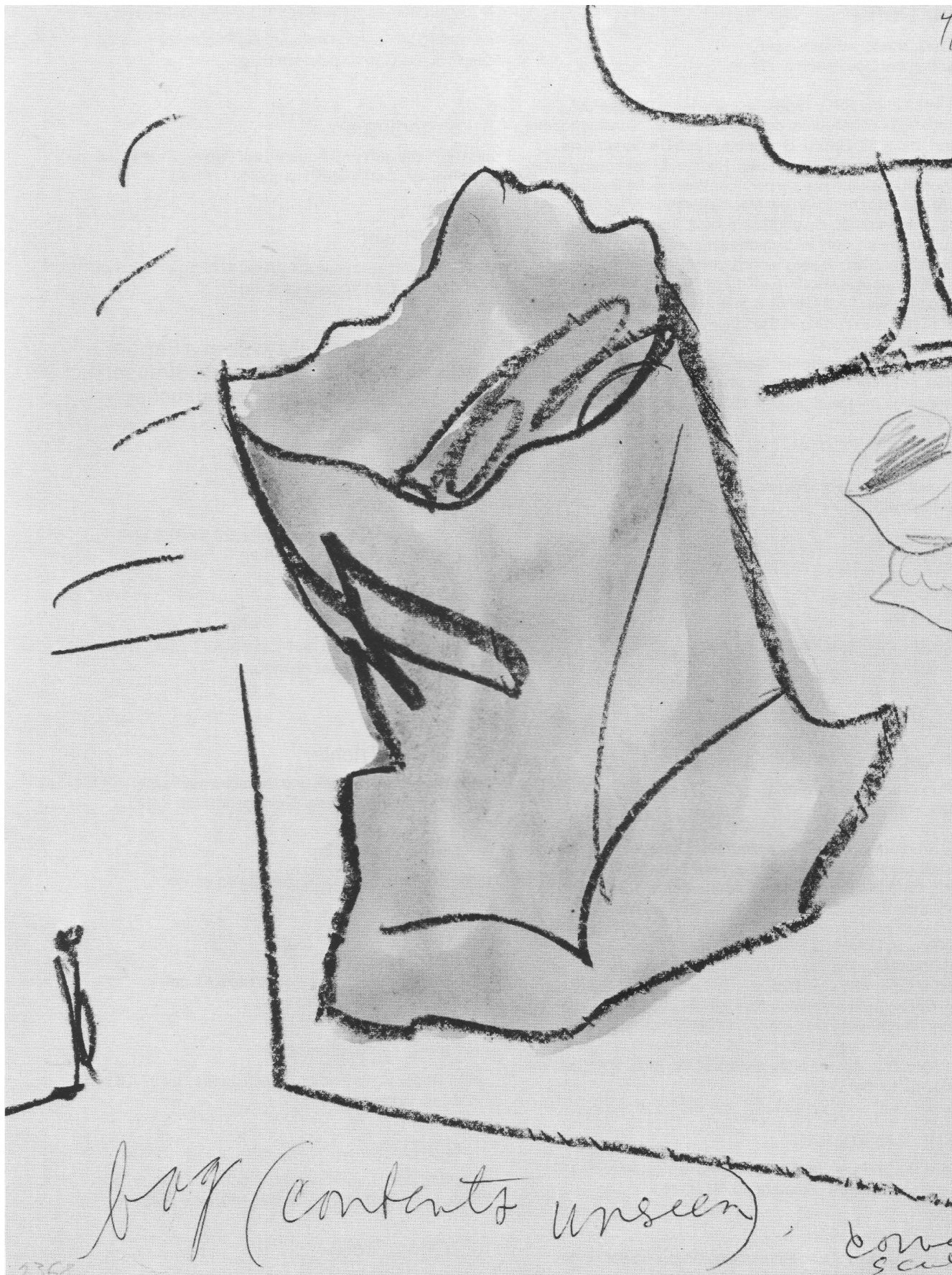
ΑΛΕΞΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ, Νεο-οθωμανισμός: ο νέος μπαμπούλας	19
ΣΕΒΑΣΤΗ ΤΡΟΥΜΠΕΤΑ, Κραυγαλέες, σιωπηλές και νόμιμες απελάσεις των Ρομά στο εσωτερικό της Ευρώπης	21
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΝΤΖΟΥΦΑΣ, Βιοπολιτική και Βιομετρία	23
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΑΛΛΙΟΣ, Έκθεση «Bodies»: ελευθερία τέχνης και σεβασμός του νεκρού	28

ΑΡΘΡΑ-ΜΕΛΕΤΕΣ

ΧΡΥΣΑΦΗΣ ΙΟΡΔΑΝΟΓΛΟΥ, Το «μεταπολιτευτικό κοινωνιολογικό παράδειγμα»: Άποψη ενός οικονομολόγου [α΄ μέρος]	31
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΤΑΞΙΑΡΧΗΣ, Η εθνογραφική πράξη και τα όριά της: ο John Campbell σε σχέση με τους συγχρόνους και τους προγόνους του	44
ΦΑΚΕΛΟΣ «ΛΑΪΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	
Επιμέλεια φακέλου: Γρηγόρης Ανανιάδης, Γιώργος Κατσαμπέκης, Γιάννης Σταυρακάκης	57
MARGARET CANOVAN, Εμπιστοσύνη στο λαό! Ο λαϊκισμός και οι δύο όψεις της δημοκρατίας	58
ERNESTO LACLAU, Λαϊκισμός: τι σημασία έχει τ' όνομα	70
Ο Αναγκαίος Λαϊκισμός: Συνέντευξη του ERNESTO LACLAU στον ΝΙΚΟ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ	80
ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ, Το μίσος για τη δημοκρατία: Από την κριτική στις προγραφές	84
IMMANUEL WALLERSTEIN, Δομικές Κρίσεις	90
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΤΩΝ, Μύθοι και πραγματικότητες για το βιβλίο	97

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

ΝΙΚΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ, για το βιβλίο Βασιλική Γεωργιάδου, <i>Η Άκρα Δεξιά και οι Συνέπειες της Συναίνεσης</i> . <i>Δανία, Νορβηγία, Ολλανδία, Ελβετία, Αυστρία, Γερμανία</i> , εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2008, 540 σ.	99
ΟΝΤΕΤ ΒΑΡΩΝ-ΒΑΣΑΡ, Όμηρος Πέλλας: <i>Σταλαγκ VI C, Ημερολόγιο της ομηρίας</i> , έκδ. γ΄, εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2005	101
ΕΛΕΝΗ ΑΝΔΡΙΑΚΑΙΝΑ, Κόντρα στο ρεύμα, για το βιβλίο Ian Craig, <i>Κλασική κοινωνική θεωρία</i> . <i>Μια εισαγωγή στη σκέψη των Μαρξ, Βέμπερ, Ντυρκέμ και Ζίμμελ</i> , επιμ. Π. Λέκκας, Κατάρτι, Αθήνα 2009, 537 σ.	106

Claes Oldenburg